

 RZECZPOSPOLITA

Biała księga

problemów
podatkowych

Biała księga *problemów podatkowych*

Podsumowanie akcji „Uprośćmy podatki”,
prowadzonej przez redakcję „Rzeczpospolitej” w okresie luty-czerwiec 2013 r.

Postulaty tu zawarte adresujemy do Ministra Finansów
i posłów z sejmowej Komisji Finansów Publicznych

Warszawa 2013

Porozmawiajmy o reformie

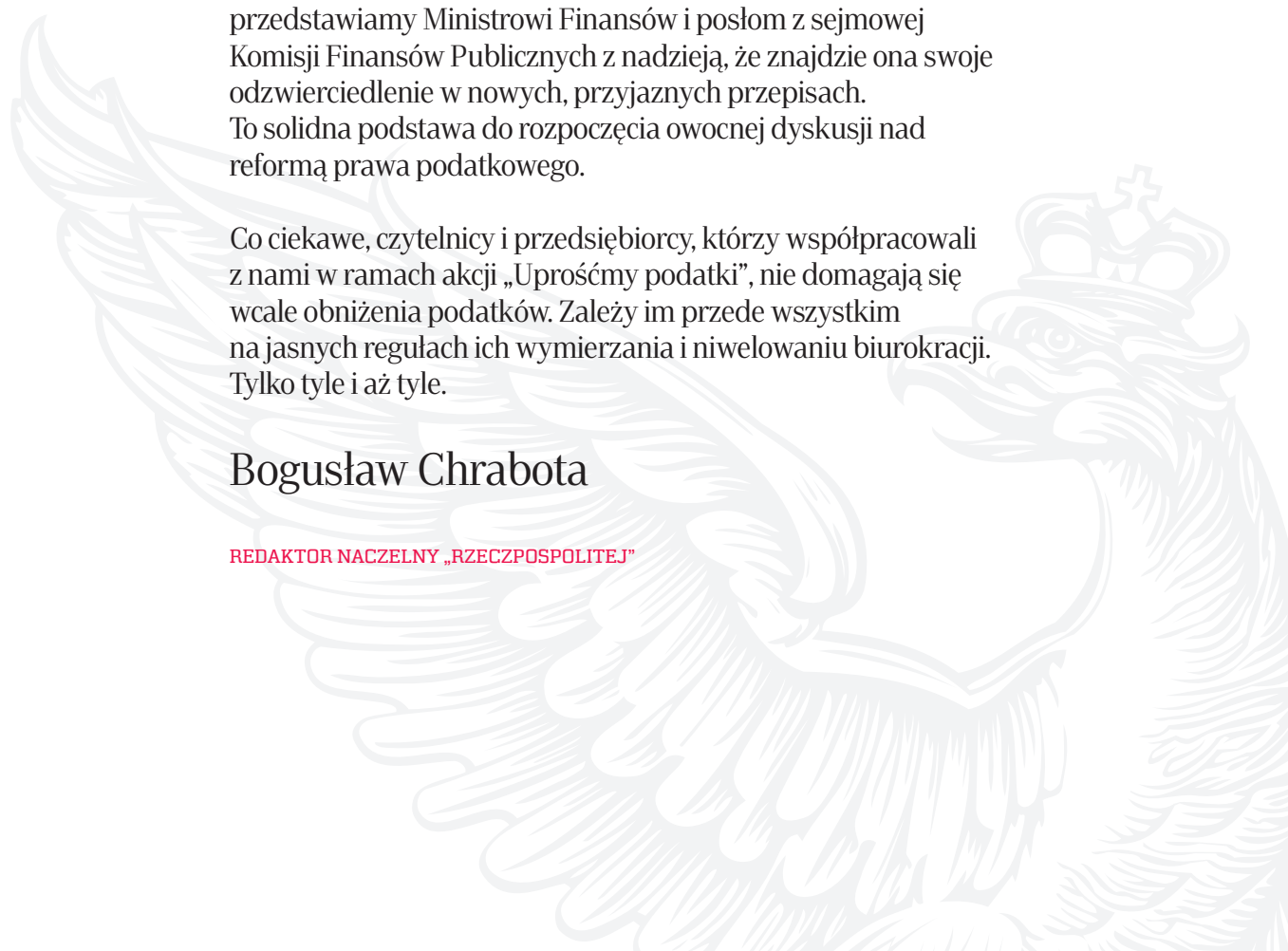
Podobno są w życiu tylko dwie rzeczy pewne: śmierć i podatki. Niestety, z naszej „Białej księgi problemów podatkowych” wynika, że te ostatnie dawno już pewne być przestały. Obowiązujące przepisy są skomplikowane i bez przerwy zmieniane. Nie tylko mali przedsiębiorcy, ale i ogromne firmy, dysponujące wsparciem sztabu doradców podatkowych, mają problemy ze stosowaniem wielu regulacji. W efekcie szerokie pole do ich interpretacji przypada urzędom skarbowym, co skutkuje wieloma niekorzystnymi dla biznesu decyzjami i sporami. Trudno o satysfakcję z wygranej z fiskusem, gdy firma wieloletniego boju... nie przetrwała. Niestety, nie doczekaliśmy się dotąd zasady, by niejasne przepisy były interpretowane na korzyść przedsiębiorcy.

W naszej publikacji nie tylko wskazujemy wadliwe przepisy podatkowe i wynikające z nich problemy, ale również przedstawiamy propozycje zmian, które uprościć prowadzenie działalności. To jest wynik wielomiesięcznej pracy dziennikarzy „Rz”, przedsiębiorców i doradców podatkowych. Księgę przedstawiamy Ministrowi Finansów i posłom z sejmowej Komisji Finansów Publicznych z nadzieją, że znajdzie ona swoje odzwierciedlenie w nowych, przyjaznych przepisach. To solidna podstawa do rozpoczęcia owocnej dyskusji nad reformą prawa podatkowego.

Co ciekawe, czytelnicy i przedsiębiorcy, którzy współpracowali z nami w ramach akcji „Uprośćmy podatki”, nie domagają się wcale obniżenia podatków. Zależy im przede wszystkim na jasnych regułach ich wymierzania i niwelowaniu biurokracji. Tylko tyle i aż tyle.

Bogusław Chrabota

REDAKTOR NACZELNY „RZECZPOSPOLITEJ”

System podatkowy domaga się zmian

Przedstawiamy listę problemów prawa podatkowego, które dla przedsiębiorców są zmorą dnia codziennego. Wskazujemy konkretne przepisy, które należałoby zmienić, a także obszary wymagające wydania szczegółowych regulacji.

Zestawienie to jest pokłosiem merytorycznej współpracy, jaką redakcja „Rzeczpospolitej” w ramach akcji „Uprośćmy podatki” podjęła z organizacjami gospodarczymi i czytelnikami. Partnerami przedsięwzięcia są: Federacja Małych i Średnich Przedsiębiorstw oraz Związek Pracodawców Polski Przemysł Spirytusowy. Pomagali nam również przekazując cenne uwagi: Konfederacja Lewiatan, Krajowa Izba Doradców Podatkowych i Stowarzyszenie Centrum Cen Transferowych. Otrzymaliśmy też wiele sugestii od czytelników – najczęściej przedsiębiorców, księgowych, doradców podatkowych i prawników.

Zasygnalizowane problemy są zatem efektem przemyśleń nie tylko redakcji „Rz” i jej dziennikarzy, ale przede wszystkim osób na co dzień zajmujących się sprawami podatków. Poszczególne zagadnienia zostały przedstawione w serii ponad dwudziestu artykułów. Opublikowaliśmy je na łamach „Rz” między lutym a czerwcem 2013 roku. Ich treść zamieszczamy także w niniejszym opracowaniu. Przedstawiamy zatem problemy praktyczne i aktualne. Osoby i organizacje biorące udział w akcji „Uprośćmy podatki” i tworzeniu Białej księgi wskazują, że wiele z poruszonych zagadnień wymaga pilnych działań legislacyjnych.

1. Podatnicy chcą 1. mniej biurokracji

Sygnalizowane problemy podatkowe dotyczą różnych obszarów prawa podatkowego. Pogrupowaliśmy je według poszczególnych rodzajów podatków. Opisaliśmy w skrócie trudności przedsiębiorców, wskazaliśmy konkretne przepisy, które je powodują, a także przedstawiliśmy konkretne propozycje ich rozwiązania.

Mimo że poruszane problemy dotyczą różnych kwestii, okazało się, że można je podzielić na trzy obszary:

a. **Procedury.** Wśród sugestii nie padają propozycje obniżenia stawek podatków. Przedsiębiorcy i eksperci podatkowi wskazują raczej na uciążliwości natury biurokratycznej, utrudniające im bieżącą działalność. Nawet tam, gdzie sugerowana jest np. zmiana systemu wpłacania zaliczek czy refakturowania usług, proponowane zmiany w ostatecznym rozrachunku nie zmieniają wysokości wpływów do budżetu. Nasze postulaty pozwoliłyby natomiast poprawić bieżącą płynność finansową firm, co w realiach spowolnienia gospodarczego ma kluczowe znaczenie dla rozwoju polskiej przedsiębiorczości.

b. **Nadinterpretacja.** W wielu sytuacjach przepisy pozostawiają zbyt duże pole do interpretacji urzędów skarbowym, co kończy się najczęściej wydawaniem niekorzystnych dla podatników decyzji i interpretacji. Powoduje to uciążliwe, przewlekłe i kosztowne spory z administracją podatkową. Jeśli nawet do sporów nie dochodzi, to osoby odpowiedzialne w firmach za sprawy podatkowe muszą poświęcać sporo czasu analizom przepisów i ich możliwym zastosowaniom w danej sytuacji. Czas ten mogłyby poświęcić na rozwój swoich przedsiębiorstw, powiększanie obrotu i dochodu, a w efekcie – wyższe wpłaty z tytułu różnych podatków. Warto przy tym zauważyć, że duża ilość czasu poświęcona

rozliczeniom podatkowym jest główną przyczyną niskiej pozycji Polski w rankingach przyjazności systemów podatkowych dla przedsiębiorców. W raporcie Banku Światowego i firmy doradczej PwC „Paying Taxes 2013” Polska została sklasyfikowana na 114. miejscu na ponad 180 krajów biorących udział w rankingu.

C. **Inflacja prawa.** Skomplikowanie przepisów w wyniku częstych nowelizacji. Eksperti prawa podatkowego zauważają, że ustawy o podatkach dochodowych były od ich uchwalenia już ponad sto razy nowelizowane. Niektórzy posuwają się wręcz do porównania ich do starej drogi, składającej się głównie z łat, zalewanych coraz to innymi rodzajami asfaltu. Trzymając się tego porównania – należałoby położyć zupełnie nową nawierzchnię. Innymi słowy: ustawy te należałoby napisać na nowo, likwidując liczne odesłania, powtórzenia i wprowadzając jasną siatkę pojęciową.

2. Organy skarbowe powinny być bardziej przyjazne

Choć przygotowane zestawienie wskazuje przede wszystkim konkretne przepisy ustaw podatkowych, to w trakcie akcji „Uprośćmy podatki” sygnalizowano także problemy związane z niezrozumiałym podejściem organów skarbowych do przedsiębiorczości. Wskazywano nawet, że administracja skarbowa działa na granicy prawa, a czasem wręcz jego nadużywa. O ile większych przedsiębiorców stać na to, by w takich sytuacjach bronić swoich racji w sądach, to główni adresaci akcji, czyli małe i średnie firmy są takiej możliwości często pozbawione.

Praktyka dostarcza, niestety, wielu dowodów na to, że częstokroć urzędy skarbowe traktują przedsiębiorców wręcz jak wrogów, których należy zwalczać różnymi metodami. Świadczą o tym opisane w artykułach z serii „Uprośćmy podatki” zjawiska:

- wsteczne stosowanie niekorzystnych dla podatnika interpretacji, nawet gdy poprzednią praktykę akceptowały władze skarbowe, np. sprawa stawki na szafy wnękowe czy zabudowę kuchni czy klasyfikacji samochodów typu pick-up);
- wykorzystywanie istniejących przepisów do tego, by sztucznie wydłużać termin przedawnienia podatku i następnie w wydanej decyzji nałożyć podatek wraz z odsetkami za zwłokę;
- nadużywanie przepisów o karaniu mandatami (z niedopełnieniem obowiązku wykazania winy ukaranego).

Warto przypomnieć, że zmianę nastawienia administracji podatkowej sugerowała w lutym 2013 roku Federacja Małych i Średnich Przedsiębiorstw w liście do Premiera Donalda Tuska. Apelowala w nim m.in. o wprowadzenie zasady, według której w przypadku niejasności przepisów, powinny być one interpretowane na korzyść przedsiębiorcy.

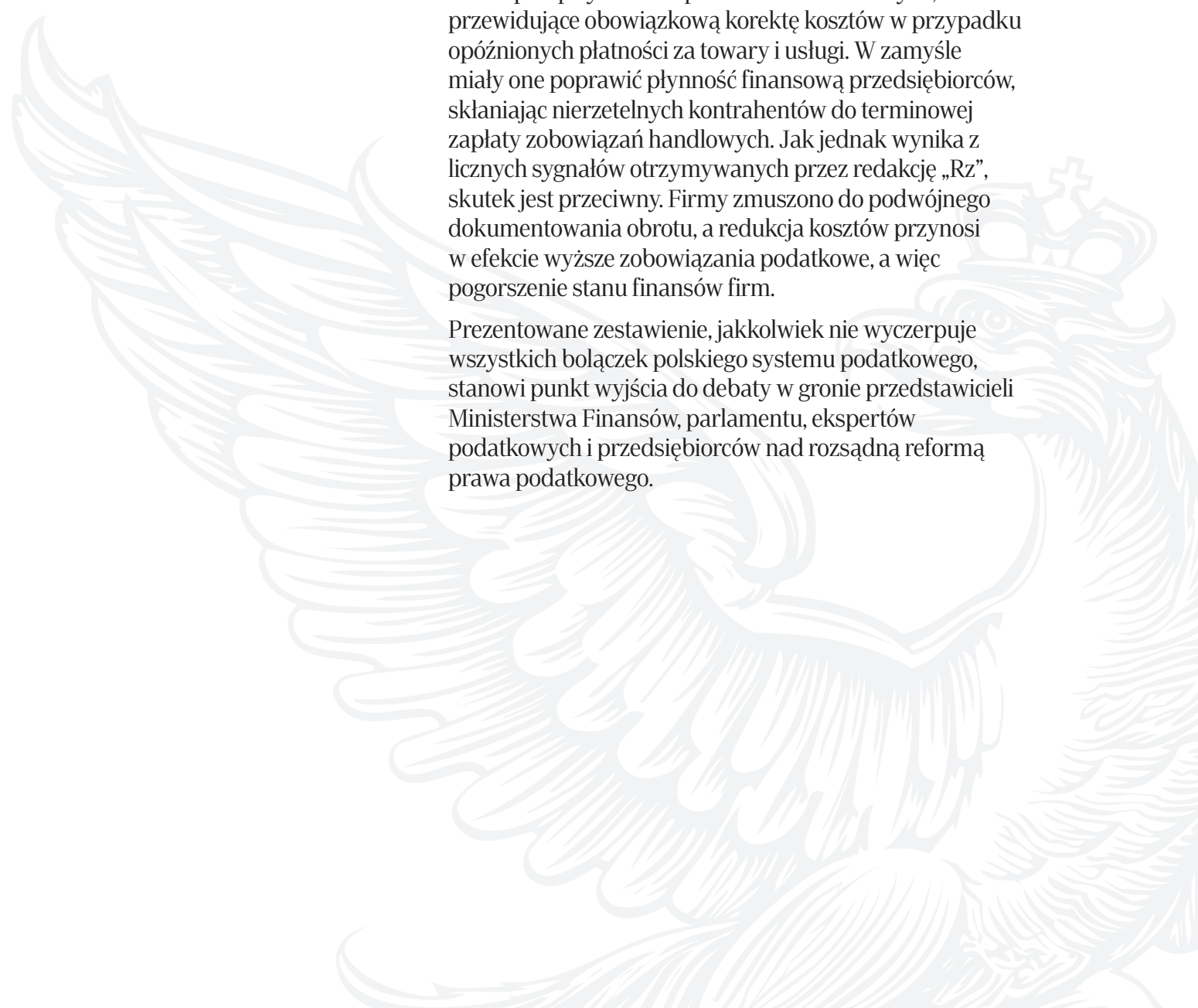
Partnerskie podejście administracji podatkowej do podatników jest zresztą możliwe. Świadczą o tym m.in. nagrody przyznawane poszczególnym urzędom skarbowym przez przedsiębiorców na podstawie osobistych pozytywnych doświadczeń w rozwiązywaniu trudnych spraw. Konkretnie przykłady opisaliśmy w „Rz” z 8 kwietnia 2013 r w artykule pt. „Gdy fiskus jest przyjazny, problemów bywa mniej”.

Podsumowanie

Redakcja „Rz” na bieżąco śledzi rozwój prawa podatkowego i praktykę jego stosowania. Docenia pozytywne zmiany, jakie zaszły w ostatnich latach w rozliczeniach podatków, np. upowszechnienie rozliczeń elektronicznych. Zauważa jednak też, że przepisy tworzone z myślą o poprawie sytuacji przedsiębiorców odnoszą często wręcz odwrotny skutek.

Klasycznym tego przykładem są obowiązujące od początku 2013 r. przepisy ustaw o podatkach dochodowych, przewidujące obowiązkową korektę kosztów w przypadku opóźnionych płatności za towary i usługi. W zamyśle miały one poprawić płynność finansową przedsiębiorców, skłaniając nierzetelnych kontrahentów do terminowej zapłaty zobowiązań handlowych. Jak jednak wynika z licznych sygnałów otrzymywanych przez redakcję „Rz”, skutek jest przeciwny. Firmy zmuszono do podwójnego dokumentowania obrotu, a redukcja kosztów przynosi w efekcie wyższe zobowiązania podatkowe, a więc pogorszenie stanu finansów firm.

Prezentowane zestawienie, jakkolwiek nie wyczerpuje wszystkich bolączek polskiego systemu podatkowego, stanowi punkt wyjścia do debaty w gronie przedstawicieli Ministerstwa Finansów, parlamentu, ekspertów podatkowych i przedsiębiorców nad rozsądną reformą prawa podatkowego.

Spis wadliwych regulacji podatkowych

Podatek dochodowy od osób fizycznych

PROBLEM

PRZEPIS

PROPOZYCJA ZMIANY

WIĘCEJ

1. Świadczenia pracownicze. Niejasna sytuacja wokół tzw. świadczeń pracowniczych (imprezy integracyjne, dowóz do pracy itd.) uznawanych za przychód pracownika do opodatkowania	Art. 12 ust. 1 w zw. z art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ust. 3 w zw. z art. 11 ust. 2-2b ustawy o PIT	Wyraźne określenie, w jakich przypadkach przychód pracownika w naturze podlega opodatkowaniu	str. 18
2. Korekta kosztów. Jest ona kłopotliwa w przypadku opóźnionych płatności za towary i usługi, powodująca konieczność prowadzenia dodatkowych rejestrów. Daje się we znaki zwłaszcza małym przedsiębiorcom prowadzącym prostą księgę przychodów i rozchodów, którą muszą dublować kontami rozrachunkowymi	Art. 24d ustawy o PIT	Usunięcie przepisu, który w zamyśle miał likwidować zatory płatnicze, lecz nie spełnia tej roli	str. 19

3. **Niezwaloryzowane progi kwotowe w PIT.** Zaliczenia danego składnika majątku do środka trwałego i wartości niematerialnych i prawnych nie były zmieniane od kilkunastu lat. **Art. 22d ust. 1, art. 22e ust. 1, ust. 2, art. 22f ust. 3, art. 22g ust. 17, art. 23 ust. 1 pkt 4, pkt 47 ustawy o PIT** Waloryzacja kwot o rozsądną stopę odzwierciedlającą zmianę reliów gospodarczych w ciągu ostatnich 12 lat. str. 20
4. **Koszty reprezentacji.** Wyłączenie z zakresu kosztów uzyskania przychodu wydatków na reprezentację. Brak możliwości uznania za koszty jakichkolwiek wydatków na reprezentację dla wielu przedsiębiorców stanowi duży problem. Nie ma też definicji pojęcia „reprezentacja” **Art. 23 ust. 1 pkt 23 ustawy o PIT** Zaliczenie wydatków na reprezentację do katalogu kosztów uzyskania przychodu lub przyjęcie prostego algorytmu (wzoru), np. poprzez powrót do zasad obowiązujących przed 2007 r. Ewentualnie – doprecyzowanie, jak należy rozumieć pojęcie reprezentacji, by wykluczyć jego rozszerzającą interpretację str. 20
5. **Zaliczki na podatek.** Podatnik na początku roku podatkowego lub rozpoczynający działalność gospodarczą jest zobowiązany do wyboru sposobu formy opodatkowania podatkiem dochodowym i wplatania zaliczek według z góry przyjętego schematu. Konsekwencje tego wyboru ponosi, obliczając podatek z uzyskanych dochodów **Art. 43 i 45 ustawy o PIT** Decyzja o formie opodatkowania – w rozliczeniu rocznym. Nieprzewidywalność rynku, nie upraszcza wyboru podatnikom, którzy dopiero po zakończeniu roku podatkowego mogą się przekonać o trafności swojej decyzji str. 21

Podatek dochodowy od osób prawnych

PROBLEM

PRZEPIS

PROPOZYCJA ZMIANY

WIĘCEJ

6. **Koszty sprzedaży nieruchomości.** Brak przepisu o ustalaniu wartości nieruchomości nabytych w drodze reprivatyzacji pozwala na szacowanie wartości znacznie odbiegającej od rynkowej. Problem występuje w przypadku sprzedaży takiej nieruchomości i ustalaniu kosztów uzyskania przychodu
-
- Wprowadzenie do ustawy o CIT str. 22 odpowiednika art. 22g ust. 8 ustawy o PIT
7. **Korekta kosztów.** Jest ona kłopotliwa w przypadku opóźnionych płatności za towary i usługi, powodująca konieczność prowadzenia dodatkowych rejestrów. Daje się we znaki zwłaszcza małym przedsiębiorcom
- Art. 15b ustawy o CIT
- Usunięcie przepisu, który w str. 23 zamyśle miał likwidować zatory płatnicze, lecz nie spełnia tej roli
8. **Koszty reprezentacji.** Wyłączenie z zakresu kosztów uzyskania przychodu wydatków na reprezentację. Brak możliwości uznania za koszty jakichkolwiek wydatków na reprezentację dla wielu przedsiębiorców stanowi znaczny problem. Brak definicji pojęcia „reprezentacja”
- Art. 16 ust. 1 pkt. 28 ustawy o CIT
- Zaliczenie wydatków na str. 23 reprezentację do katalogu kosztów uzyskania przychodu lub przyjęcie prostego algorytmu (wzoru), np. poprzez powrót do zasad obowiązujących przed 2007 r. Ewentualnie – doprecyzowanie, jak należy rozumieć pojęcie reprezentacji, by wykluczyć jego rozszerzającą interpretację

9. **Krótkoterminowy najem samochodów.** Niemożność zaliczenia w koszty wydatków na najem niebędący leasingiem **Art. 23 ust.1 pkt 46 w zw. z art. 16 ust. 1 pkt 51 ustawy o CIT** Umożliwienie zaliczenia w koszty podatkowe najmu samochodu do dwóch lat na zasadach podobnych do leasingu str. 23

Podatek od towarów i usług

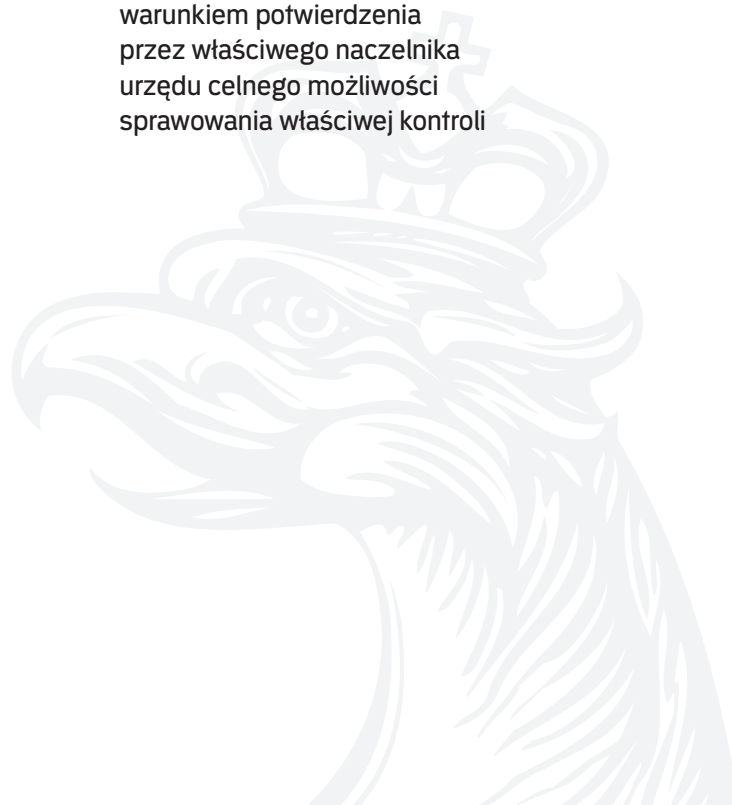
10. **Refakturowanie dostaw mediów związanych z najmem.** Dzisiejsze przepisy i ich interpretacje przewidują refakturowanie z podstawową stawką podatku, choć niektóre takie usługi korzystają ze stawki obniżonej **Art. 8 ust. 2a ustawy o VAT i inne przepisy o usługach złożonych** Umożliwienie wprost w ustawie refakturowania według stawki jak dla usługi dostarczonej wynajmującemu str. 24

11. **Odpowiedzialność za cudze oszustwa.** Od faktury wystawione nielegalnie przez pracownika firmy będącej podatnikiem VAT trzeba odprowadzić podatek, mimo że firma de facto nie wzięła udziału w transakcji **Art. 108 ustawy o VAT** Uzupełnienie przepisu tak, by wyłączyć odpowiedzialność podatnika za czyny niezgodne z prawem, do których się nie przyczynił ani o nich nie wiedział str. 25

12. **Ryzyko nabywania towarów bez weryfikacji klienta.** Odwrotne obciążenie VAT nie zawsze zapobiega nieprawidłowościom. **Brak szczegółowej regulacji** Należy określić w przepisach zakres staranności nabywcy towarów – wskazać konkretnie w punktach, jakie działania należy podjąć lub jakie dokumenty zgromadzić, by być pewnym dokonanych rozliczeń str. 26

Podatek akcyzowy

PROBLEM	PRZEPIS	PROPOZYCJA ZMIANY	WIĘCEJ
<p>13. Wstępne wpłaty dzienne. System codziennych wpłat zaliczek na podatek jest uciążliwy</p>	<p>Art. 23 ustawy o podatku akcyzowym</p>	<p>Wprowadzenie systemu poboru zaliczek raz na miesiąc</p>	<p>str. 27</p>
<p>14. Składy podatkowe. Prowadzenie składów podatkowych zastrzeżone dla podmiotów wykazujących duże kwoty obrotu wyrobami akcyzowymi (rocznie 20–700 mln zł, zależnie od rodzaju wyrobu). Utrudnia to dystrybucję przez małe i średnie przedsiębiorstwa</p>	<p>Art. 48 ust. 3 ustawy o podatku akcyzowym</p>	<p>Obniżenie progu obrotu do poziomu umożliwiającego prowadzenie składu podatkowego przez mniejsze przedsiębiorstwa, szczególnie te zajmujące się zasadniczo handlem towarami, a także np. sieci handlowe i firmy transportowo-spedycyjne</p>	<p>str. 28</p>
<p>15. Składowanie towarów akcyzowych. Niemożność składowania w jednym miejscu wyrobów z opłaconą i nieopłaconą akcyzą</p>	<p>Art. 47 ust. 3 ustawy o podatku akcyzowym</p>	<p>Dopuszczenie składowania w jednym miejscu wyrobów akcyzowych z zapłaconą akcyzą lub wyrobów nieakcyzowych razem z wyrobami znajdującymi się w procedurze zawieszenia poboru akcyzy, pod warunkiem potwierdzenia przez właściwego naczelnika urzędu celnego możliwości sprawowania właściwej kontroli</p>	<p>str. 28</p>

16. **Przedłużanie zezwoleń.** Nadmiernie rygorystyczne regulacje o przedłużaniu pozwoleń na działalność, gdy trwa spór o zobowiązanie podatkowe
- Art. 48 ust. 1 pkt. art. 52 ust. 3, art. 64 ust. 1 pkt. 4 ustawy o podatku akcyzowym
- Umożliwienie wydania/ przedłużenia zezwolenia przez organ podatkowy podatnikowi akcyzy, który otrzymał decyzję wydaną przez organ podatkowy lub organ kontroli skarbowej i nie uregulował podatku określonego w tej decyzji w związku ze wstrzymaniem jej wykonania
- str. 29
17. **Zwolnienia dla olejów opałowych.** Rygorystyczne regulacje dotyczące wykorzystania oleju opałowego do celów innych niż opałowe
- Art. 89 ust. 5 – 15 ustawy o podatku akcyzowym
- Wprowadzenie tzw. gradacji wad w oświadczeniach o przeznaczeniu oleju opałowego na cele opałowe
- str. 30
18. **Klasyfikacja towarów dla celów akcyzy.** Niepewność co do prawidłowości klasyfikacji danego wyrobu akcyzowego w obrocie krajowym i wewnątrzwspólnotowym do określonego kodu CN
- Brak regulacji
- Wyraźne rozszerzenie przepisów o interpretacjach indywidualnych także na obowiązek właściwych organów w zakresie interpretacji taryfowej. Alternatywnie – opracowanie przepisów na wzór celnych wiążących informacji taryfowych lub wiążących informacji o pochodzeniu
- str. 30

Podatek od nieruchomości

PROBLEM	PRZEPIS	PROPOZYCJA ZMIANY	WIĘCEJ
<p>19. Definicja budowli. Wadliwa definicja obiektu budowlanego, powodująca nieuzasadnione ryzyko podatkowe związane z właściwym określeniem obowiązku podatkowego. W kraju występują ogromne rozbieżności co do kwalifikacji określonych urządzeń technicznych jako budowli</p>	<p>Art. 1a ust. 1 pkt 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych</p>	<p>Wprowadzenie definicji budowli w ustawie bez odesłania do przepisów prawa budowlanego. Dobrym pomysłem wydaje się odwołanie przy klasyfikowaniu obiektów budowlanych na potrzeby podatku od nieruchomości bezpośrednio do klasyfikacji środków trwałych</p>	<p>str. 31</p>

Procedury podatkowe

<p>20. Interpretacje nie powinny działać wstecz. W przypadku interpretacji pogarszającej sytuację podatnika w stosunku do przyjętej poprzednio praktyki, organy skarbowe często stosują taką interpretację wstecz</p>	<p>Art. 14k–14 m ordynacji podatkowej oraz jej ogólne reguły</p>	<p>Wprowadzenie zasady zakazu działania interpretacji wstecz (do okresu sprzed jej wydania)</p>	<p>str. 32</p>
--	---	---	----------------

21. **Egzekwowanie podatku pod koniec okresu przedawnienia.** Natychmiastowa wykonalność decyzji, jeśli do okresu przedawnienia pozostają mniej niż trzy miesiące
- Art. 239b par. 1 pkt ordynacji podatkowej**
- Wprowadzenie wyraźnego zakazu takiej egzekucji w sytuacji, gdy decyzja jest nieostateczna
- str. 32
22. **Egzekucja nadmiernie pospieszna.** Organy podatkowe mają możliwość prowadzenia egzekucji decyzji ostatecznej niezwłocznie po jej wydaniu, nawet jeżeli podatnik zamierza wnieść skargę i złożyć wniosek o wstrzymanie wykonania decyzji
- Art. 239f ordynacji podatkowej**
- Wprowadzenie regulacji przewidującej, że złożenie wniosku o wstrzymanie wykonania może nastąpić przed wniesieniem skargi. Wniosek taki staje się bezprzedmiotowy, jeśli skarga nie zostanie wniesiona. Do czasu rozpatrzenia wniosku o przyjęcie zabezpieczenia postępowanie egzekucyjne nie może być wszczęte
- str. 33
23. **Kontrola ksiąg w biurze rachunkowym.** Niemożność przeprowadzania kontroli skarbowej w miejscu przechowywania dokumentów podatnika, niebędącym siedzibą kontrolowanego lub miejscem prowadzenia działalności gospodarczej
- Art 80a ustawy o swobodzie działalności gospodarczej**
- Zmiana przepisu w ten sposób, aby umożliwił on wprost przeprowadzenie kontroli również w miejscu przechowywania dokumentów lub w miejscu prowadzenia ksiąg przedsiębiorcy
- str. 34

CZĘŚĆ I

Podatek dochodowy od osób fizycznych

1. Świadczenia pracownicze

OPIS PROBLEMU:

Wielu pracodawców zapewnia swoim pracownikom różne świadczenia związane pośrednio lub bezpośrednio z pracą. Dotyczy to np. dowozu do pracy lub imprez integracyjnych. Nierzadko są to świadczenia wręcz konieczne dla należytego wykonywania pracy. Przykładowo, w niektórych rejonach kraju, gdzie publiczna komunikacja jest słabo rozwinięta lub nie dociera do określonych miejsc, dowóz finansowany przez pracodawcę jest wręcz koniecznością (np. na budowę oddaloną od zamieszkanym miejsc). Są też przypadki, gdy pracodawca urządza firmowe przyjęcia, których celem jest integracja zespołu. W takich sytuacjach (dowozu do pracy i spotkań integracyjnych) organy podatkowe dochodzą do wniosku, że pracownik uzyskuje przychód w naturze, który należy opodatkować. Jednakże przepisy o PIT nie przewidują, w jaki sposób opodatkować takie świadczenia, gdy pracownik tylko sporadycznie korzysta z dowozu (mimo że codziennie ma taką możliwość) albo gdy nie skorzysta z zaproszenia na firmową imprezę. Skutkiem są rozbieżne interpretacje organów skarbowych i brak jednolitej linii orzeczniczej.

REGULACJE DO NAPRAWY:

ART. 12 UST. 1 W ZW. Z ART. 11 UST. 1 ORAZ ART. 12 UST. 3 W ZW. Z ART. 11 UST. 2-2B USTAWY
O PIT

PROPOZYCJE ZMIAN:

Wyraźne określenie, w jakich przypadkach przychód pracownika w naturze podlega opodatkowaniu i jaka jest podstawa opodatkowania. Alternatywnym sposobem może być zryczałtowane opodatkowanie świadczeń pracowniczych.

Prawdopodobnie trudno dokładnie określić w przepisach wszystkie możliwe sytuacje, gdy pracownik otrzymuje świadczenie w naturze. Nie sposób też wykazać, czy rzeczywiście odniósł on

z niego korzyść i czy otrzymane świadczenie jest rzeczywistym przysporzeniem, a nie tylko zapewnieniem właściwych warunków pracy. Tym bardziej przemawia to za zastosowaniem opodatkowania ryczałtowego.

2. Korekta kosztów

OPIS PROBLEMU:

Przepisy przewidujące obowiązkową korektę kosztów miały zapobiegać zatorom płatniczym i skłonić nierzetelnych kontrahentów do terminowego regulowania należności. W myśl tych przepisów, jeśli faktura za towar czy usługę nie zostanie zapłacona po 30 dniach od terminu płatności, to taką fakturę, zaksięgowaną już jako koszt, należy z kosztów usunąć. Jeśli zaś termin płatności jest dłuższy niż 60 dni, to nawet jeśli nie upłynął – w ciągu 90 dni od daty umieszczenia tej faktury w kosztach, trzeba zrobić podobną redukcję kosztów.

Jednak, jak pokazują realia kryzysu gospodarczego, przyczyną opóźnień płatności są obiektywne czynniki ekonomiczne – firmy po prostu nie mają z czego płacić. Ekspertki zauważają, że przepisy te wadliwie sformułowano. Jeśli zredukowane koszty miałyby wartość ujemną, to powiększa się przychód. Po zapłacie faktur koszty można ponownie skorygować. Ale nie przewidziano redukcji przychodów.

Inna wada omawianych reguł ujawnia się w sytuacjach, gdy duży inwestor zatrudnia wykonawców realizujących wytworzenie jego środków trwałych. Sam wtedy nie ma kosztów, więc nie ma co korygować. Wprawdzie przepisy „antyźatorowe” każą też odpowiednio korygować amortyzację, ale jest to mniej dotkliwe niż redukcja kosztów. W rezultacie inwestor może zaprzestać płacenia wykonawcom. A ci nie zapłacą podwykonawcom i sami będą musieli pozbawić się kosztów.

REGULACJE DO NAPRAWY: ART. 24D USTAWY O PIT

PROPOZYCJE ZMIAN:

Przedsiębiorcy i eksperci podatkowi wskazują tak wiele wad omawianych przepisów, że najrozsądniejszym wyjściem wydaje się ich zniesienie. Nie zahamowały one bowiem zjawiska zatorów płatniczych, a powodują dodatkowe obciążenia dla przedsiębiorców i ich księgowych poprzez konieczność tworzenia dodatkowych rejestrów i dodatkowego monitorowania płatności pod kątem rozliczeń podatkowych. Rozumiejąc konieczność działań na rzecz eliminacji zatorów płatniczych, należy zauważyć, że wybrana metoda okazała się wadliwa. Gdyby jednak miała pozostać, to należałoby umożliwić stronom transakcji swobodę w ustaleniu terminu płatności i honorować te terminy.

3. Niezwaloryzowane progi kwotowe w PIT

OPIS PROBLEMU:

Od 2001 roku w ustawie o PIT nie zmieniano niektórych kwot wyrażonych nominalnie, mimo że od tego czasu skumulowana inflacja osiągnęła około 40 proc. Tym samym kwoty te, prawdopodobnie w 2001 roku odpowiadające ówczesnym realiom gospodarczym, dziś mają zupełnie inną wartość.

Przepisy o amortyzacji środków trwałych przewidują, że minimalna wartość środka trwałego, od której podatnik może dokonywać odpisów amortyzacyjnych, to 3500 zł. Taką samą kwotę stosuje się do wartości przebudowy, ulepszenia czy modernizacji środków trwałych. Przepisy o amortyzacji samochodów osobowych przewidują, że ten sposób zaliczania do kosztów stosuje się tylko do wartości 20 tys. euro.

Praktyczny problem dla przedsiębiorców polega na konieczności amortyzacji środków trwałych relatywnie małej wartości, podczas gdy w wielu przypadkach korzystniejsze dla biznesu byłoby jednorazowe zaliczenie w koszty środków trwałych o małej wartości (np. 4 tys. zł).

REGULACJE DO NAPRAWY:

ART. 22D UST. 1, ART. 22E UST. 1, UST. 2, ART. 22F UST. 3, ART. 22G UST. 17, ART. 23 UST. 1 PKT 4, PKT 47 USTAWY O PIT

PROPOZYCJE ZMIAN:

Waloryzacja wspomnianych kwot o rozsądną stopę odzwierciedlającą zmianę realiów gospodarczych w ciągu ostatnich 12 lat. Może to być np. skumulowany wskaźnik wzrostu cen towarów i usług, ogłaszany przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

4. Koszty reprezentacji

OPIS PROBLEMU:

Dzisiejsze przepisy i ich interpretacje nie pozwalają na włączenie do kosztów podatkowych wydatków reprezentacyjnych, np. obiad szefa firmy z klientem. Problem polega na definicji pojęcia „reprezentacja”, które bywa rozumiane jako wystawna konsumpcja. Tymczasem w niektórych rodzajach działalności gospodarczej poczęstunek dla partnera biznesowego pełni tę samą funkcję, co reklama zewnętrzna lub prowadzona w środkach masowego przekazu. Do sprzedaży niektórych produktów, niebędących dobrami powszechnie dostępnymi dla masowego klienta, niezbędnymi są indywidualne rozmowy, w trakcie których można

przekonać klienta o zaletach oferty handlowej. Cel jest identyczny jak w przypadku reklamy, lecz wydatki na tę ostatnią mogą być kosztami uzyskania przychodu. Zarówno kontrahenci z zagranicy, jak też polscy, są jednak przyzwyczajeni do pewnej wystawności przy ich przyjmowaniu.

REGULACJE DO NAPRAWY:
ART. 23 UST. 1 PKT 23 USTAWY O PIT

PROPOZYCJE ZMIAN:

Należy dopuścić zaliczanie wydatków reprezentacyjnych (być może konkretnie zdefiniowanych) do kosztów uzyskania przychodu – przynajmniej w zakresie ograniczonym do określonej kwoty lub ułamka przychodów. Można przyjąć prosty algorytm podobny do zasad obowiązujących przed 2007 r. Rozwiązaniem może być ewentualnie doprecyzowanie, jak należy rozumieć pojęcie reprezentacji, by wykluczyć jego rozszerzającą interpretację. Za takim kierunkiem zmian przemawia uchwała siedmiu sędziów NSA w tej sprawie, wydana 17 czerwca 2013 r. (sygn. akt II FSK 702/11).

5. Zaliczki na podatek

OPIS PROBLEMU:

Podatnik, który rozpoczyna działalność gospodarczą w trakcie roku lub na początku roku podatkowego, jest zobowiązany do wyboru formy opodatkowania podatkiem dochodowym i wpłacania zaliczek według z góry przyjętego schematu. Konsekwencje tego wyboru będzie ponosił obliczając podatek z uzyskanych dochodów. Taki schemat jest niezmienny w trakcie roku podatkowego, co usztywnia rozliczenia, zwłaszcza w realiach spowolnienia gospodarczego. Przedsiębiorcy obliczający zaliczki na podstawie dochodu za ubiegły rok dokonują sporych nadpłat, gdy realny dochód spada z miesiąca na miesiąc. Dzisiejsza regulacja przerzuca ryzyko wyboru formy opodatkowania na podatnika.

REGULACJE DO NAPRAWY:
ART. 43 I 45 USTAWY O PIT

PROPOZYCJE ZMIAN:

Wybory formy opodatkowania powinno się dokonywać w rozliczeniu rocznym. Mogłoby to lepiej odpowiadać realiom zmiennych warunków rynkowych. Można rozważyć również rozwiązanie polegające na umożliwieniu negocjacji między urzędem skarbowym a podatnikiem co do wysokości zaliczek. Ich kwoty powinny odpowiadać realnym do osiągnięcia dochodom z uwzględnieniem aktualnej sytuacji rynkowej i ekonomicznej otoczenia biznesowego.

CZĘŚĆ II

Podatek dochodowy od osób prawnych

6. Koszty sprzedaży nieruchomości

OPIS PROBLEMU:

Przepisy o podatku dochodowym od osób prawnych nie przewidują metody obliczania kosztów przy sprzedaży nieruchomości, gdy została ona uprzednio nabyta w drodze reprivatyzacji. Za odzyskanie praw do nieruchomości po przodkach zasadniczo się nie płaci, nie licząc kosztów sądowych. Przeliczanie przedwojennej wartości na dzisiejszą walutę byłoby procesem ryzykownym, a na dodatek nie jest uregulowane w prawie. Jest to istotne dla ustalenia kosztów przy sprzedaży takiej nieruchomości. Jednak, jeśli sprzedaje ją osoba fizyczna, może znaleźć zastosowanie art. 22g ust. 8 ustawy o PIT. Według tej regulacji, jeżeli nie można ustalić ceny nabycia środków trwałych lub ich części nabytych przez podatników przed dniem założenia ewidencji takich środków, wartość początkową tych środków przyjmuje się w wysokości wynikającej z wyceny dokonanej przez podatnika. Powinien on przy tym uwzględniać ceny rynkowe środków trwałych tego samego rodzaju z grudnia roku poprzedzającego rok założenia ewidencji oraz stanu i stopnia ich zużycia. Ustawa odsyła zatem do obecnej sytuacji na rynku.

Takiego przepisu nie ma jednak w ustawie o CIT. Pozwala to niektórym urzędom skarbowym na dowolne traktowanie kwestii kosztów. Zdarza się, że spora nieruchomość, sprzedawana za dziesiątki milionów złotych, jest „wyceniana” przez organy skarbowe na zupełnie symboliczne kwoty, co skutkuje nakładaniem niesprawiedliwie wysokiego podatku.

REGULACJE DO NAPRAWY:

USTAWA O CIT [BRAK PRZEPISU]

PROPOZYCJE ZMIAN:

Wprowadzenie do ustawy o CIT odpowiednika art. 22g ust. 8 ustawy o PIT.

7. Korekta kosztów

OPIS PROBLEMU:

Jak w pkt 2 przy podatku dochodowym od osób fizycznych.

REGULACJE DO NAPRAWY:

ART. 15B USTAWY O CIT

PROPOZYCJE ZMIAN:

Jak w pkt 2 przy podatku dochodowym od osób fizycznych – usunięcie przepisu wydaje się najkorzystniejszym rozwiązaniem.

8. Koszty reprezentacji

OPIS PROBLEMU:

Jak w pkt 4 przy podatku dochodowym od osób fizycznych.

REGULACJE DO NAPRAWY:

ART. 16 UST. 1 PKT 28 USTAWY O CIT

PROPOZYCJE ZMIAN:

Jak w pkt 4 przy podatku dochodowym od osób fizycznych.

9. Krótkoterminowy najem samochodów

OPIS PROBLEMU:

Wielu przedsiębiorcom, zwłaszcza małym, nie opłaca się utrzymywać na stałe dużej floty samochodów. Czasem, np. na potrzeby sezonowej akcji promocyjnej, chcą wynająć samochody tylko na kilka-kilkanaście miesięcy. Dla małej firmy może być to dość atrakcyjne, zwłaszcza że rynkowe oferty wynajmu takiego auta opiewają na zaledwie kilkadziesiąt złotych dziennie. Jednak wynajem samochodów na okres do dwóch lat nie jest leasingiem pozwalającym na zaliczenie w całości w koszty opłat leasingowych. Co prawda wydatki na używanie samochodu osobowego można zaliczać do kosztów uzyskania przychodów, ale tylko do wysokości tzw. kilometrówki, ogłaszanej przez Ministra Infrastruktury. Jeśli jednak nie prowadzi się ewidencji przebiegu auta, to takich wydatków w ogóle nie da się zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów.

Przepisy stwarzają więc kłopotliwe sytuacje dla przedsiębiorców. Są oni zmuszeni do prowadzenia ewidencji przebiegu pojazdów, co jest szczególnie uciążliwe w przypadkach np. przedstawicieli handlowych nastawionych

bardziej na pozyskiwanie klientów niż na zajmowanie się biurokracją. Jeśli natomiast nie dopełni się obowiązku w zakresie prowadzenia ewidencji, to wydatków związanych z użytkowaniem pojazdu nie można zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów. Co więcej – może dojść do podwójnego opodatkowania, gdy pracodawca udostępnia samochód pracownikowi w części również dla jego celów prywatnych i w związku z tym potrąca PIT z wynagrodzenia pracownika używającego auta.

Sytuację komplikuje rozbieżne orzecznictwo sądów i interpretacje organów podatkowych w tym zakresie.

REGULACJE DO NAPRAWY:

ART. 23 UST.1 PKT 46 W ZW. Z ART. 16 UST. 1 PKT 51 USTAWY O CIT

PROPOZYCJE ZMIAN:

Dopuszczenie pełnego zaliczenia w koszty czynszu za najem auta w okresie krótszym niż dwa lata. Można to zrobić na zasadach podobnych do tych przewidzianych w przepisach o opodatkowaniu leasingu.

CZĘŚĆ III

Podatek od towarów i usług

10. Refakturowanie dostaw mediów związanych z najmem

OPIS PROBLEMU:

W sytuacji gdy wynajmujący przerzuca na najemcę koszty dostaw mediów, np. bieżącej wody czy elektryczności – organy skarbowe domagają się, by refakturowania dokonywano według podstawowej stawki VAT dla najmu, a nie obniżonej, z której zasadniczo korzystają dostawy wody. Orzecznictwo sądów administracyjnych w tych sprawach jest rozbieżne. Niektóre wyroki uznają dostawę mediów za usługę pomocniczą w stosunku do najmu, co oznacza, że trzeba ją traktować pod względem VAT tak samo jak najem. Inne wyroki określają dostawę mediów jako zupełnie odrębną usługę, pozwalając na refakturowanie ze stawką taką samą jak z faktury zakładu wodociągowego czy

energetycznego (o ile w zawartej umowie wyraźnie wyodrębniono refakturę mediów od samego czynszu). W praktyce ma to mniejsze znaczenie, jeśli najemcą jest podatnik VAT, który odzyska ten podatek. Jednak problem pojawia się, gdy najemcą jest podmiot bez prawa do odliczenia, np. bank, szpital czy firma zwolniona z VAT ze względu na niskie obroty. Zasygnalizowany problem jest przedmiotem rozbieżnego orzecznictwa sądów administracyjnych. W rezultacie powoduje to niepotrzebny chaos dla przedsiębiorców.

PRZEPISY DO NAPRAWY:

ART. 8 UST. 2A USTAWY O VAT I INNE PRZEPISY O USŁUGACH ZŁOŻONYCH.

PROPOZYCJE ZMIAN:

Przy uporządkowaniu legislacyjnym tego zagadnienia ustawodawca powinien wziąć pod uwagę orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie tzw. świadczeń złożonych (np. sprawa Field Fisher Waterhouse, sygn. C-392/11). Stwierdzono tam, że świadczenie przez dany podmiot wielu usług traktuje się co do zasady odrębnie, chyba że istnieją okoliczności przesądzające o słuszności uznania ich za usługę kompleksową. Nie ma to miejsca w sytuacjach, gdy przedsiębiorca refakturuje usługę dostawy mediów z taką samą, 8-proc. stawką VAT, jak również nie nalicza w związku z pośrednictwem żadnej marży. Na ten wyrok powołał się zresztą Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 16 kwietnia 2013 r. (I FSK 801/12).

11. Odpowiedzialność za cudze oszustwa

OPIS PROBLEMU:

Zdarzają się sytuacje, gdy nieuczciwy pracownik zatrudniony u podatnika VAT dopuszcza się nielegalnego wystawiania „pustych” faktur. Taki oszust otrzymuje od swoich „kontrahentów” jakąś część kwoty VAT wykazanej na fakturach. Gdy dochodzi do wykrycia tego procederu, organy skarbowe mogą zakwestionować odliczenie VAT u „kontrahentów” oszusta. Jednak zdarza się, że domagają się od podatnika VAT, u którego był zatrudniony oszust, zapłaty podatku wynikającego z faktur. Opierają się przy tym na przepisie mówiącym, że skoro faktury zostały wystawione, to trzeba uiścić wykazany w nich podatek.

REGULACJE DO NAPRAWY:

ART. 108 USTAWY O VAT

PROPOZYCJE ZMIAN:

Wyraźne określenie w treści art. 108 ustawy o VAT, że wyłączona jest odpowiedzialność podatnika za uiszczenie podatku z faktur wystawionych w wyniku oszustwa. Nałożenie obowiązku zapłaty tego podatku przez osobę, która takie faktury wystawiała. W ewentualnej nowelizacji warto wyraźnie wskazać, iż za zapłatę podatku odpowiada ten, kto fakturę wystawia, a nie ten, w którym imieniu ją wystawiono.

12. Ryzyko nabywania towarów bez weryfikacji klienta

OPIS PROBLEMU:

Przepisy dotyczące obrotu złomem przewidują wprowadzenie mechanizmu ochronny w postaci tzw. odwrotnego obciążenia VAT, ale nie zawsze zapobiega to nieprawidłowościom. Organy skarbowe usiłują dowodzić, jakoby faktury dokumentujące dostawę złomu były produkowane przez oszustów, i nie potwierdzają faktycznych dostaw towarów. Bywa to prawdą, ale konsekwencje niesłusznie ponoszą firmy, które w dobrej wierze kupowały złom od oficjalnie działających dostawców. Organy skarbowe odmawiają im prawa do odliczenia VAT naliczonego. Problem z weryfikacją klientów jest szerszy i dotyczy nie tylko obrotu złomem. Podatników nie zawsze stać na wynajęcie detektywa, by zajął się weryfikacją legalnie działających dostawców. Często okazuje się, że choć taki dostawca formalnie istnieje, to de facto jest „słupem” wynajętym do czyjejś działalności.

REGULACJE DO NAPRAWY:

BRAK SZCZEGÓŁOWEJ REGULACJI W USTAWIE O VAT

PROPOZYCJE ZMIAN:

Należy określić w przepisach zakres staranności nabywcy towarów – wskazać listę konkretnych działań, jakie należy podjąć lub jakie dokumenty zgromadzić, by mieć poczucie bezpieczeństwa. Przygotowując stosowne regulacje, można posiłkować się orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości UE, który wypracował nawet linię wskazującą, co należy uważać za należyłą staranność. Jednym z najnowszych przykładów jest wyrok z 21 czerwca 2012 r. w sprawach Mahageben i David (C-80/11 oraz C-142/11). Trybunał uznał, że organy podatkowe nie mają prawa w sposób generalny przerzucać na podatnika obowiązku badania uczciwości kontrahenta. Podatnik zamierzający odliczyć VAT

z faktury nie ma zatem obowiązku badania, czy jej wystawca jest podatnikiem, czy dysponuje towarami będącymi przedmiotem transakcji i czy jest w stanie je dostarczyć. Nie musi też weryfikować, czy kontrahent składa deklaracje VAT i płaci wynikający z nich podatek. Podobne poglądy wyraził Naczelny Sąd Administracyjny w wyrokach z czerwca 2012 (I FSK 1200/11 i I FSA 1201/11). Stwierdził, że „organy podatkowe nie mogą w sposób generalny wymagać, by podatnik zamierzający skorzystać z prawa do odliczenia podatku VAT badał, czy wystawca faktury za towary lub usługi, których odliczenie ma dotyczyć, jest podatnikiem, czy dysponuje towarami będącymi przedmiotem transakcji i jest w stanie je dostarczyć oraz czy wywiązuje się z obowiązku złożenia deklaracji i zapłaty podatku VAT”. W zakresie traktowania usług wzorem może być też rozporządzenie UE 282/2011.

CZĘŚĆ IV

Podatek akcyzowy

13. Wstępne wpłaty dzienne

OPIS PROBLEMU:

Obecne przepisy są nadmiernie złożone. Dienne rozliczanie wpłat oraz zaliczek stwarza ryzyko pomyłki rachunkowej, która wiąże się z dużym ryzykiem podatkowym. Taki sposób rozliczania jest uciążliwy dla producentów oraz podmiotów kontrolujących. Uproszczone system, polegający na miesięcznym rozliczaniu akcyzy, funkcjonuje w Niemczech. Tam dodatkowo jest znacznie dłuższy termin zapłaty (5. dzień drugiego miesiąca, czyli od 33 do 65 dni po wyprowadzeniu ze składu).

REGULACJE DO NAPRAWY:

ART. 23 USTAWY O PODATKU AKCYZOWYM

PROPOZYCJE ZMIAN:

Podatnicy prowadzący skład podatkowy powinni rozliczać akcyzę oraz składać w urzędzie celnym deklaracje podatkowe za okresy miesięczne w terminie do 25. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał obowiązek podatkowy. Wdrożenie postulowanego rozwiązania poprawiłoby konkurencyjność polskich producentów, w szczególności małych podmiotów, których nie stać na profesjonalną obsługę podatkową.

14. Składy podatkowe

OPIS PROBLEMU:

Prowadzenie składów podatkowych przeznaczonych do magazynowania towarów jest zastrzeżone dla podmiotów prowadzących obrót wyrobami akcyzowymi na dużą skalę. Dla alkoholi jest to minimum 100 mln zł obrotu alkoholem rocznie, dla wyrobów tytoniowych – 700 mln zł itd. Uniemożliwia to prowadzenie składów np. przez przedsiębiorstwa spedycyjne i utrudnia dystrybucję wyrobów akcyzowych.

REGULACJE DO NAPRAWY:

ART. 48 UST. 3 USTAWY O PODATKU AKCYZOWYM

PROPOZYCJE ZMIAN:

Obniżenie progów z w.w przepisu, by dystrybucją wyrobów alkoholowych, tytoniowych i innych podlegających akcyzie mogły się zajmować także przedsiębiorstwa spedycyjno-logistyczne. Obecne przepisy w praktyce ograniczają zakres zastosowania zawieszenia akcyzy tylko do producentów.

15. Składowanie towarów akcyzowych

OPIS PROBLEMU:

Magazynowanie w tym samym pomieszczeniu wyrobów w procedurze zawieszenia oraz wyrobów z zapłaconą akcyzą jest zasadniczo niedopuszczalne. Wydaje się, że jest to zbędne ograniczenie, jeżeli towar byłby odpowiednio magazynowany (identyfikowany). Obecnie każdorazowa zmiana przeznaczenia danego magazynu lub części tego magazynu, np. ze składowania opakowań na składowanie wyrobów alkoholowych w procedurze zawieszenia (i odwrotnie), wymaga zmian w regulaminie składu podatkowego (zmiana przeznaczenia pomieszczeń na planie sytuacyjnym) oraz w aktach weryfikacyjnych. Jest to procedura czasochłonna, wymagająca zaangażowania urzędu celnego. W efekcie uniemożliwia to podmiotom płynne reagowanie na bieżące potrzeby logistyczne i zwiększa koszty prowadzenia składu podatkowego.

Dzisiejsze systemy magazynowe w wielu przypadkach umożliwiają pełną identyfikację wyrobów w procedurze zawieszenia, włącznie z miejscem ich fizycznego składowania (regał, półka, pole składowe). W takim przypadku do sprawowania skutecznej kontroli przez funkcjonariuszy celnych nie jest konieczne stałe przypisanie danego miejsca składowego wyłącznie do celów magazynowania wyrobów bez akcyzy.

REGULACJE DO NAPRAWY:

ART. 47 UST. 3 USTAWY O PODATKU AKCYZOWYM

PROPOZYCJE ZMIAN:

Dopuszczenie składowania w jednym miejscu wyrobów akcyzowych z zapłaconą akcyzą lub wyrobów nieakcyzowych razem z wyrobami znajdującymi się w procedurze zawieszenia poboru akcyzy, pod warunkiem potwierdzenia przez właściwego naczelnika urzędu celnego możliwości sprawowania właściwej kontroli. Powinien mieć on możliwość dokonania indywidualnej oceny danego systemu magazynowania pod kątem możliwości sprawowania kontroli. Na tej podstawie naczelnik zezwoli lub odmówi zezwolenia na stosowanie tych samych miejsc składowania na potrzeby magazynowania wyrobów w procedurze zawieszenia oraz wyrobów z zapłaconą akcyzą lub wyrobów nieakcyzowych.

16. Przedłużanie zezwoleń

OPIS PROBLEMU:

Obecnie jednym z warunków otrzymania zezwoleń akcyzowych jest brak zaległości podatkowych. Oznacza to konieczność uregulowania podatku wynikającego z decyzji wydanej przez organ podatkowy nawet wówczas, gdy wykonanie tej decyzji zostało wstrzymane w wyniku złożenia odwołania lub skargi do sądu administracyjnego. Brak zapłaty podatku wynikającego ze spornej decyzji oznacza brak możliwości przedłużenia/otrzymania nowego zezwolenia, a tym samym brak możliwości prowadzenia biznesu. Za zaległość podatkową organy podatkowe uważają także kwoty sporne, tj. kwoty podatku oraz odsetek od zaległości określone w decyzji wymiarowej wydanej przez organ podatkowy lub organ kontroli skarbowej, w sytuacji gdy podatnik złożył odwołanie lub skargę do sądu administracyjnego. Ze względu na obowiązujące warunki udzielania zezwoleń akcyzowych podatnicy akcyzy są obecnie pozbawieni możliwości korzystania z uprawnienia do wstrzymania wykonania decyzji, gdy zostanie złożone odwołanie. Warunki te dyskryminują podmioty, które częstokroć należą do największych płatników podatków do budżetu państwa w stosunku do pozostałych podatników. W przypadku podatników podatku akcyzowego brak uregulowania podatku wynikającego ze spornej decyzji (nawet dotyczącej innego podatku lub np. cła, składek itp.) oznacza brak możliwości przedłużenia/otrzymania nowego zezwolenia, co równoznaczne jest z zakończeniem działalności gospodarczej.

REGULACJE DO NAPRAWY:

ART. 48 UST. 1 PKT, ART. 52 UST. 3, ART. 64 UST. 1 PKT. 4 USTAWY O PODATKU AKCYZOWYM

PROPOZYCJE ZMIAN:

Umożliwienie wydania/przedłużenia zezwolenia przez organ podatkowy podatnikowi akcyzy, który otrzymał decyzję wydaną przez organ podatkowy lub organ kontroli skarbowej i nie uregulował podatku określonego w tej decyzji w związku ze wstrzymaniem jej wykonania.

17. Zwolnienia dla olejów opałowych

OPIS PROBLEMU:

Dzisiejsze regulacje dotyczące wykorzystania oleju opałowego do celów innych niż opałowe są niezwykle rygorystyczne. Ich naruszenie powoduje automatycznie podwyższenie stawki z obniżonej do sankcyjnej (tzn. z 232 zł / 1000 l lub 64 zł / 1000 kg do 1822 zł / 1000 l lub 2047 zł / 1000 kg). Tymczasem często okazuje się, że mimo braku dopełnienia formalności olej został rzeczywiście wykorzystany na cele opałowe lub zwolnione z akcyzy.

REGULACJE DO NAPRAWY

ART. 89 UST. 5 - 15 USTAWY O PODATKU AKCYZOWYM

PROPOZYCJE ZMIAN:

Wprowadzenie tzw. gradacji wad w oświadczeniach o przeznaczeniu oleju opałowego na cele opałowe. Utrzymanie zwolnienia od akcyzy w ww. przypadkach w sytuacji, gdy okaże się – w toku kontroli podatkowej, skarbowej, albo w toku postępowania podatkowego – że wyrób zwolniony od akcyzy ze względu na przeznaczenie został faktycznie wykorzystany na cele objęte zwolnieniem (np. żeglugowe).

18. Klasyfikacja towarów dla celów akcyzy

OPIS PROBLEMU:

Obecnie podatnicy są narażeni na niepewność co do prawidłowości klasyfikacji danego wyrobu akcyzowego w obrocie krajowym i wewnątrzspółnotowym do określonego kodu CN. O ile bowiem w imporcie prawo celne przewiduje instytucję Wiążącej Informacji Taryfowej, wydawanej przez organy celne, to już w obrocie krajowym i wewnątrzspółnotowym taka urzędowa interpretacja nie istnieje. Nie ma jasności, czy interpretacje prawa podatkowego wydawane w trybie ordynacji podatkowej mają zastosowanie do klasyfikacji według kodu CN. Sytuacja

ta nastęcza trudności i prowadzi do sporów podatników z administracją celną w przypadkach np. niektórych typów samochodów, które trudno jednoznacznie zakwalifikować jako ciężarowe lub osobowe.

REGULACJE DO NAPRAWY:
BRAK STOSOWNYCH REGULACJI

PROPOZYCJE ZMIAN:

Wyraźne rozszerzenie przepisów o interpretacjach indywidualnych także na obowiązek właściwych organów w zakresie interpretacji taryfowej. Alternatywnie – opracowanie przepisów na wzór celnych wiążących informacji taryfowych lub wiążących informacji o pochodzeniu.

CZĘŚĆ V

Podatek od nieruchomości

19. Definicja budowli

OPIS PROBLEMU

Definicja budowli wykorzystywanej do celów gospodarczych jest dziś nieostra. Ma to poważny wpływ na wymiar podatku. Jest to bowiem jedyny przypadek, gdy jego stawka jest procentem wartości nieruchomości (w tym przypadku – 2 proc.).

Budowlą, według prawa budowlanego, do którego odsyła ustawa o podatkach i opłatach lokalnych jest „urządzenie budowlane związane z obiektem budowlanym, które zapewnia możliwość użytkowania obiektu zgodnie z przeznaczeniem”. Takie sformułowanie otwiera pole do dowolnych interpretacji, a wręcz fantazji gminnych urzędników odpowiedzialnych za lokalne podatki. Potrafią oni domagać się podatku np. od szlabanów przy wjeździe na firmowy parking, wag do ważenia ciężarówek przy magazynach przeładunkowych, piorunochronów czy nawet okablowania budynku. Spory o kanały z kablami doczekały się kilkuset wyroków sądów administracyjnych. Za budowle bywają też uznawane stadiony bez dachu.

REGULACJE DO NAPRAWY:
ART. 1A UST. 1 PKT 2 USTAWY O PODATKACH I OPŁATACH LOKALNYCH

PROPOZYCJE ZMIAN:

Wprowadzenie definicji budowli w ustawie bez odesłania do przepisów prawa budowlanego. Dobrym pomysłem wydaje się odwołanie przy klasyfikowaniu obiektów budowlanych na potrzeby podatku od nieruchomości bezpośrednio do Klasyfikacji Środków Trwałych.

CZĘŚĆ VI

Procedury podatkowe

20. Interpretacje nie powinny działać wstecz

OPIS PROBLEMU:

W przypadku wydania interpretacji podatkowej pogarszającej sytuację podatnika w stosunku do przyjętej poprzednio praktyki organy skarbowe często stosują taką interpretację wstecznie. Przykładem były spory podatników z administracją skarbową o traktowanie szaf wnękowych. Interpretacje i decyzje podwyższające podatek na usługi instalacji takich szaf z 8 do 23 proc. zaczęto wydawać pod koniec 2011 roku, ale urzędy skarbowe nakładają na przedsiębiorców wyższy podatek za wcześniejsze okresy. Podobnie zdarzyło się w przypadku samochodów typu pick-up, chociaż tu doszło do zmiany podejścia władz celnych bez formalnego wydania nowej interpretacji.

Istotą interpretacji indywidualnych jest wzajemne zaufanie podatników i organów skarbowych. Ale organy podatkowe tracą zaufanie podatników, jeśli zaczynają stosować taką interpretację wstecz – do stanu sprzed jej wydania.

REGULACJE DO NAPRAWY:

ART. 14K-14 M ORDYNACJI PODATKOWEJ ORAZ JEJ OGÓLNE REGULY

PROPOZYCJE ZMIAN:

Wyraźne zapisanie w ordynacji podatkowej zasady niedziałania interpretacji wstecz, jeśli pogarszają one sytuację podatnika. Wyraźne wskazanie, że organy skarbowe nie powinny żądać dopłacania podatku za okres sprzed wydania takiej niekorzystnej interpretacji.

21. Egzekucja podatku pod koniec okresu przedawnienia

OPIS PROBLEMU:

W 2009 r. została zniesiona zasada natychmiastowej wykonalności decyzji podatkowych. Pozostał jednak wyjątek pozwalający na egzekwowanie

podatku natychmiast, jeśli do okresu przedawnienia zostało mniej niż trzy miesiące. W praktyce ten wyjątek często staje się regułą dla organów skarbowych. Wprawdzie istnieje też warunek uprawdopodobnienia, że zobowiązanie wynikające z decyzji nie zostanie wykonane. Jednak najwyraźniej jest to zbyt ogólny przepis, pozbawiony sankcji dla urzędu za jego niedopełnienie, bo jest często przez organy skarbowe ignorowany. W ten sposób pod koniec okresu przedawnienia bywają wydawane decyzje, które natychmiast są wykonywane w formie np. zajęcia konta podatnika, i przez to dochodzi do sparaliżowania jego działalności gospodarczej. Dzieje się tak mimo że nałożony podatek jest wciąż przedmiotem sporu i w takiej sprawie nie zapadła jeszcze decyzja ostateczna.

REGULACJE DO NAPRAWY:
ART. 239B PAR. 1 PKT ORDYNACJI PODATKOWEJ

PROPOZYCJE ZMIAN:
Wprowadzenie wyraźnego zakazu egzekucji w sytuacji, gdy decyzja jest nieostateczna. Ewentualne wyjątki muszą być ściśle określone.

22. Egzekucja nadmiernie pospieszna

OPIS PROBLEMU:
Organy podatkowe mają dziś możliwość prowadzenia egzekucji decyzji ostatecznej niezwłocznie po jej wydaniu, nawet jeżeli podatnik zamierza wnieść skargę do sądu administracyjnego i złożyć wniosek o wstrzymanie wykonania decyzji. Prowadzi to do sytuacji, w których podatnik chcący skorzystać z prawa do sądowej kontroli decyzji jest zaskakiwany błyskawiczną egzekucją ze swojego majątku. Bywa, że podatnik chce zapłacić podatek wynikający z decyzji ostatecznej, ale urząd skarbowy wystawia tytuł egzekucyjny, by podatek ściągnąć przymusowo (dla podatnika wiąże się to z poniesieniem dodatkowych kosztów egzekucyjnych).

REGULACJE DO NAPRAWY:
ART. 239 F ORDYNACJI PODATKOWEJ

PROPOZYCJE ZMIAN:
Wprowadzenie regulacji przewidującej, że złożenie wniosku o wstrzymanie wykonania może nastąpić przed wniesieniem skargi. Wniosek taki staje się bezprzedmiotowy, jeśli skarga nie zostanie wniesiona. Do czasu rozpatrzenia wniosku o przyjęcie zabezpieczenia postępowanie egzekucyjne nie może być wszczęte.

23. Kontrola ksiąg w biurze rachunkowym

OPIS PROBLEMU:

Dzisiejsze przepisy nie pozwalają na przeprowadzanie kontroli skarbowej w miejscu przechowywania dokumentów podatnika, które nie jest jego siedzibą lub miejscem prowadzenia działalności gospodarczej. Gdy księgi podatnika są prowadzone przez biura rachunkowe czy doradców podatkowych, utrudnia to znacznie współpracę z kontrolerami, w tym dochowanie wymogów kontroli. W takich sytuacjach firma na czas kontroli jest zmuszona przenieść dokumentację do swojej siedziby. Bywa też, że donosi ją do urzędu skarbowego. Narusza to ekonomikę postępowania kontrolnego. Co więcej – jeśli księgi trafiają do urzędu skarbowego, podatnikowi realnie ogranicza się prawo do czynnego udziału w kontroli podatkowej czy skarbowej.

REGULACJE DO NAPRAWY:

ART 80A USTAWY O SWOBODZIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

PROPOZYCJE ZMIAN:

Artykuł 80a powinien umożliwiać wprost przeprowadzenie kontroli również w miejscu przechowywania dokumentów lub w miejscu prowadzenia ksiąg. Znacznie ułatwiłoby to postępowanie kontrolne zarówno urzędnikom skarbowym, jak i samym przedsiębiorcom. Skróciłby się też czas kontroli, co również dla obu stron byłoby korzystne.

**Akcję „Uprośćmy podatki” zainicjowali i przeprowadzili:
Tomasz Pietryga i Paweł Rochowicz**

